

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

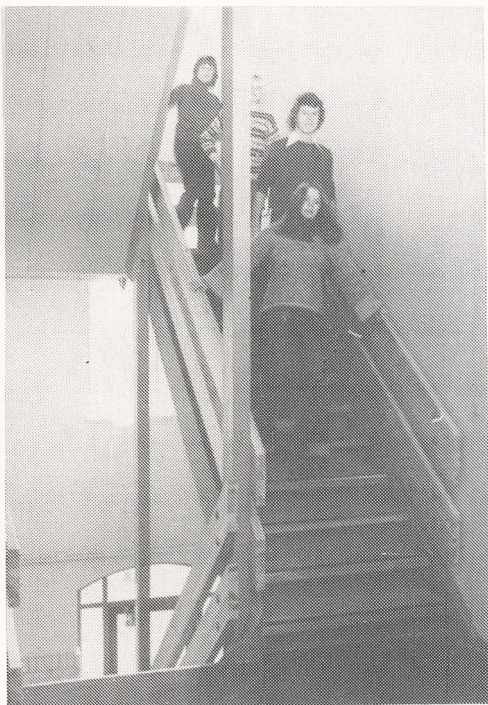

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

**Odsherreds
Efterskole**

1978

Redaktion:

Willy Helbo P.
Poul Erik Nielsen
Jørgen Mikkelsen

Indhold:

Side 1 Æg lyset skinner i mørket.
Side 2 Om at opdrage til demokrati.
Side 5 Værkstedsarbejde! Hvorfor det?
Side 8 Kristendomskundskab og forkyndelse.
Side 10 Et døgn på OE.
Side 12 Ord alene gør det ikke.
Side 14 OE aftener.
Side 15 Segregation/integration.
Side 18 Set udefra.
Side 20 Noget om "den ubrugelige" ungdom.
Side 24 Løjrscole, Sletten 78.
Side 30 Mindeord.
Side 31 Klip fra kalenderen.
Side 33 Navne på OE 1978.

Foto:

Poul Erik Nielsen og fotoholdet.

Illustration:

Poul Erik Nielsen.

Tryk:

Papirgårdens trykkeri, Holbæk.

OG LYSET SKINNER I MØRKET

Hvem kender ikke fornemmelsen af at mørket sænker sig over en - at vejene fremad og bagud lukkes. At stedsans og retninger forvirres - usikkerheden øges - og angsten, ensomhed indfinder sig.

Et lysglimt kan i et nu ændre denne situation - en mulighed for at få en retning at gå efter - noget at søge hen imod - en erkendelse af at jeg ikke er alene, kan give nyt håb nyt mod, nye kræfter.

I julen er det sande lys kommet til verden - det lys der kan bringe os, dig og mig, ud af mørket og dødens skygge, blive vor redning vor frelse fra vort eget skabte mørke ind i et liv, hvor retningen bestemmes af lyset, af Gud.

Det er den gave der rækkes os i julens glade budskab.

Og det er i den erkendelse at vi nå ønske hinanden glædelig Jul.

OG MØRKET FIK IKKE BUGT MED DET

Og til gaven knytter sig også en forjættelse, en forudsigelse, en sikkerhed for, at den gave der blev og stadig bliver rakt os hver eneste "nat", aldrig vil forsvinde men være der til evig tid. Vi er af naturen alle mere eller mindre sortseere og ynder at være bekymrede på vor herres vegne. At ane lysets svækkelse ved faldende kirkegang og tilsyneladende afkristning i skole og hjem er en almindelig tendens.

Men til dette svarer julens budskab os, at mørket aldrig vil få bugt med lyset, at det altid vil være der, uanset hvad vi og verden vil gøre for at slette det.

Det er gave på gave der gives os og måtte vi også få troens gave til at holde det fast, så det kan blive jul i vore sind - så kan vi ikke ønske noget bedre for hinanden.

Glædelig jul

Jørgen Mikkelsen

OM AT OPDRAGE TIL DEMOKRATI

Som det i den senere tid gentagne gange er blevet fremhævet af ledende folk i Danmarks Lærerforening, er der i de senere år, og specielt med indførelsen af den nye folkeskolelov, rettet et stigende pres mod lærerne i folkeskolen. Et pres, der kendetegnes ved forventningen om en øget aktivitet i sociale sammenhænge.

For efterskolelæreren er disse forventninger ikke nye, idet efterskolen allerede i mange år har prioriteret det sociale liv meget højt. Ja, man kan næsten fristes til at sige, at engagementet i elevens sociale udvikling, forstået som hans/hendes opdragelse til forståelse af andre og sig selv i forhold til dem, er fundamentet for efterskolens virksomhed.

Men selv om man således skulle tro, at efterskolelæreren havde fast grund under fødderne i dette spørgsmål, så mødes han/hun ustandselig af nye og ukendte udfordringer, for dels forandrer elevernes forudsætninger sig i takt med de normer, de skiftende ungdomskulturer dikterer, og dels er samfundets hastige udvikling årsag til, at vi ikke kan forudsige, under hvilke betingelser vore elever vil komme til at fun-

gere, når de har forladt skolen.

Hvad elevernes forudsætninger angår, så har vi gode muligheder for at få indblik i og forståelse af dem. Gennem samtaler og gennem elevens adfærd kan det i de fleste tilfælde hurtigt konstateres hvilke påvirkninger, der har været stærke i det miljø, han/hun kommer fra.

Anderledes vanskeligt er det, når vi skal se fremad og danne os et indtryk af det samfund, eleven skal ud i efter sit 9. eller 10. skoleår, for hvordan vil det se ud? Det bliver muligvis et samfund med megen fritid, der skal kunne anvendes fornuftigt; der vil muligvis opstå helt nye samlevsformer og økonomiske systemer, som det kunne være rart at give eleverne en chance for at tage stilling til, men vi ved det ikke.

Vi må dog tro, at nogle af de positive værdier, som vi har i vort demokratiske samfund, vil blive bevaret, og skal vi gavne fremtiden for eleven såvel som for vort land, så må det være væsentligt at lægge vægt på en opdragelse, der sigter mod at gøre den enkelte egnet til at fungere i et demokrati.

At vi som efterskole har meget gode muligheder for at lade eleverne føle demokratiets spilleregler på deres egen krop, er vist de fleste enige om, idet samværet i døgnets 24 timer stiller ganske særlige krav om hensyntagen og medleven. Fristende nært ligger det da, at lade opdragelsen til

at fungere i et demokrati foregå på den måde, at man lader skolen tage form af et demokratisk minisamfund.

Denne ambition støder imidlertid på visse vanskeligheder, idet skolen består af to pr. definition forskellige grupper, nemlig lærere (pædagoger) og elever. Det er lærerens opgave ikke blot at undervise, men også at opdrage eleven, hvilket gør en totalt demokratisk ordening på skolen umulig, idet demokratiet er en styreform, der bygger på indflydelse fra ligeberettigede medlemmer af det samfund eller den gruppe, der skal styres. Men da der i en forsamling af ligeberettigede ikke kan være en gruppe, der skal opdrage på de øvrige, må vi enten give

afkald på vor status som lærere eller også lade være med at foregøgle os selv, at vi kan lave et demokratisk minisamfund på skolen.

Da vi hos os betragter lærerens opdragerrolle som meget væsentlig, vælger vi naturligtvis ikke den første mulighed og udelukker dermed det totale demokrati fra vor skole, men det betyder ikke, at vi dermed opgiver at opdrage til demokrati.

Som det er kendt fra stater, der skal gennemgå udviklingen fra diktatur til demokrati, så er der aldrig tale om et skifte fra dag til dag, men om en proces af kortere eller længere varighed. Analogt betragter vi efterskoleopholdet som en del af denne proces i de unges verden. De har gennemgået en stor del af processen, før de kommer til os, og det er vort indtryk, at de i løbet af skoleåret får en væsentlig dybere indsigt i de spilleregler, der gælder i et demokrati.

For at formidle denne indsigt har vi delt eleverne op i grupper på tolv og knyttet en lærer til hver gruppe. En sådan enhed kalder vi en familie. Mindst én gang om ugen holder familien møde, hvor der diskuteres forskellige emner, som har med fællesskabet at gøre. Hvad der skal tages op til drøftelse bestemmes af såvel elever som lærere, og det har for en del sagers vedkommende været lagt frem til åben debat på det ugentlige fællesmøde, som alle lærere og elever deltager i.

På fællesmødet tages ingen beslutninger. Det er udelukkende et forum, der skal belyse de forhold, der betragtes som særlig problemfyldte eller tilfredsstillende og bevaringsværdige. På familiemødet går man mere i detaljer med de enkelte spørgsmål og tegner i fællesskab løsningsmodeller i de tilfælde, hvor det er påkrævet. Sager, der kun vedrører den enkelte familie, kan i en del tilfælde afgøres endeligt af familien selv, men ellers er det på lærermødet de endelige afgørelser af de debatterede sager træffes - i mange tilfælde er der blot tale om en konfirmering af de forslag, der kommer fra familierne.

Når vi ønsker at bevare muligheden for at korrigere og i nogle tilfælde direkte at afvise forslag, har det to forklaringer. For det første vil vi ikke give afkald på at gøre brug af de erfaringer og den indsigt, vi efterhånden har erhvervet. Hvis der foreslås en ordning, som vi ved, har en række u hensigtsmæssige virkninger, vil vi hellere sige nej frem for at få skabt en ny problematik. For det andet vil vi bevare muligheden for at afvise de forslag, der på den ene eller den anden måde kommer på tværs af skolens grundlæggende pædagogiske principper eller af de ordninger, som gør det berettiget at kalde Odsherreds Efter-skole en kristen skole.

Efter behandlingen af familiernes forslag på lærermødet bliver eleverne gjort bekendt med resultatet på et meddelelsesmø-

de, hvor vi begrundere de svar, der gives.

Selv om vi således ikke kan rose os af at have en demokratisk ordning, så har vi dog givet eleverne mulighed for at prøve kræfter i såvel et stort som et lille forum. De oplever, at gode argumenter er nødvendige for en sags fremme, og i den åbne debat erfarer de, at man ved at tilgodese én gruppe let kommer til at give andre ringere vilkår. De lærer, at det ofte er forbundet med omkostninger at få tilgodeset ønsker, og endelig prøver de at sige noget i en forsamling, hvilket, også for voksne, ofte kræver overvindelse, men ikke desto mindre er betingelsen for at kunne gøre sin indflydelse gældende.

Vi mener således at have skabt en ordning, der på en skole er bedre end et totalt demokrati, for vi giver eleverne den tryghed, der ligger i at vide, at der er visse regler og krav, der er ubrydelige, fordi de mennesker, der står bag skolen, og vi som lærere har et afklaret forhold til disse ting. Men samtidig får eleverne en klar forestilling om, hvad der kræves af dem, hvis de vil gøre sig gældende i samfundet som voksne - og denne erfaring, tør vi tro, kan blive dem til gavn, selv om samfundet kommer til at se anderledes ud i den fremtid, vi ikke kender.

Poul Erik Nielsen

Værkstedsarbejde!

Hvorfor det?

Ud over den rent åbenbare og praktiske fordel det er at kunne mestre sine materielle omgivelser på en dækkende måde med eller uden værktøj, har det altid været en vigtig opgave for den opvoksede del af befolkningen at lære denne færdighed. Så snart børnene blev gamle nok, indgik de i arbejdsfællesskabet med de voksne i stammen eller landsbyen.

Dette har været reglen i størstedelen af menneskehedens historie! Jægeren lærte sin søn op til jæger. Agerbrugeren sin søn op til agerbruger. Specialisterne - håndværkere - deres sønner og døtre op til håndværkere o.s.v.

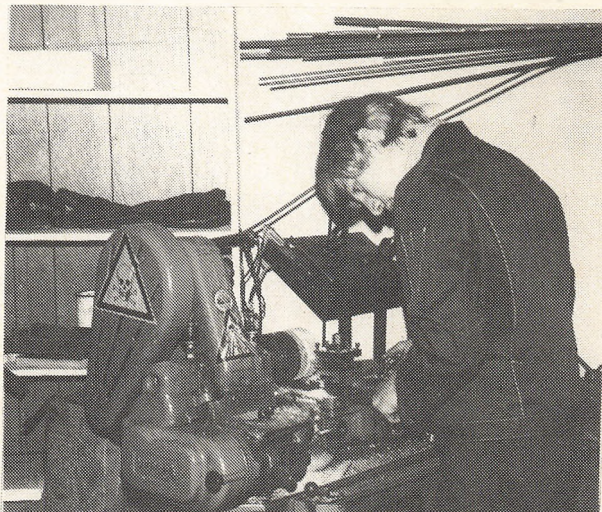
Det gav de unge et naturligt og tryghedsskabende udviklingsforløb, når de fik mulighed for at klare en stadig større del af den praktiske side af tilværelsen.

At tilværelsen så har været hård set med vore øjne er vel korrekt for så vidt angår manglen på frihed for sult, sygdomme, krig og overtro. Disse ubehageligheder er fjernet, i hvert fald for en mindre del af jordens nuværende befolkning, men der er kommet andre problemer til, der tilsyneladende på mange måder kan virke lige så livs-

forstyrrende.

Uden det vel, så vidt jeg kan se, på nogen måde har været tilsigtet, er det harmoniske uddannelsesforløb i de oprindelige samfund blevet ændret fra en aktiv medarbejdende proces til en passiv modtagende proces opstået p.g.a. de nutidige samfunds komplicerede struktur. Dette har medført den specielle oplæringsfacon, som vi kender under navnet "skole".

Det er at gøre sig plat umulig at tro, at det kan lade sig gøre at drive skole efter de før nævnte stammemetoder i nutidens sam-

fund. For øvrigt ville det være praktisk uigennemførligt. Selv om en smed nok kunne lære sin søn op til smed eller en jordemoder sin datter op til jordemoder, ville der ikke være nogen sandsynlig mulighed for, at samfundets behov for smede og jordemødre ville stå i et rimeligt forhold til det antal smede eller jordemødre, der ville blive uddannet efter et sådant system. Desuden ved vi jo i dag også en hel del om, hvad "naboen" laver, og det kunne jo være, at det var af en vis interesse.

Derfor eller bl.a. derfor har vi idag "skolen"!

Skolen skal så sætte "naboens" børn og unge i stand til at klare sig i det specialiserede samfund, og det kan nok give anledning til overvejelse. For hvad der er godt for "jægeren", behøver jo ikke være godt for "agerbrugeren" for slet ikke at tale om "smeden", "kemiingeniøren" eller "atomvidenskabsmanden".

Nu er det da imidlertid sådan, at vi stadigvæk har nogle ting, vi kan være fælles om - som naboer. Vi skal alle lære at skrive, læse og regne i videste betydning, men alligevel ser det jo ud til, at vi kunne have godt af at lære noget mere om, hvordan man undgår de ting, der virker livsforstyrrende i det nutidige samfund.

Det ville f.eks. være udmærket at lære at samarbejde i stedet for at modarbejde, at have opmærksomheden henledt på sine medmen-

nesker i stedet for til stadighed på sig selv o.s.v.

Det kræver et personligt overskud at have tid til andre. Dette overskud opstår, når man føler, at man dur til noget, men hvis man aldrig er blevet sat til noget, der er en praktisk mening i, noget der umiddelbart kan bruges, eller som man kan se indgår i en sammenhæng, hvor det kan bruges, så opstår der, og det har skolerne i de specialiserede samfund vel oplevet alt for godt i de seneste årtier, modsætninger og uvilje der peger på, at skolen har behov for at tage nogle af de praktiske arbejdsområder op, der er gået tabt for en stor del af befolkningen.

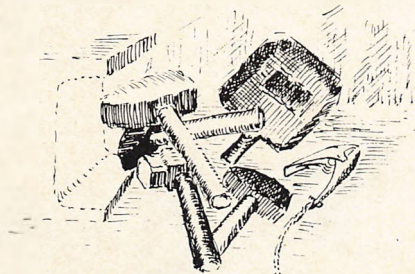
Skolen har ikke været ubekendt med den abstrakte indlærings bedrøvelighed - slet ikke, men da det jo ikke altid er de gode idéers ophavsmænd, der har haft midlerne, og derfor ikke straks har kunnet springe ud på de tyve favne, er det praktiske arbejde eller den praktiske måde at lære tingene på blevet sat igang igen i skoleformer, der har været uafhængige af storsamfundets skole. Skoleformer hvor den nødvendige dagligdag forlængst har vist vej tilbage til det praktiske arbejde som en uundværlig del af børns og unges adfærd.

Svensk-amerikaneren Erik Erikson har i bogen "Identitet - ungdom og kriser" givet en psykologisk beskrivelse af, hvad det er, der kan gå galt, hvis de unge ikke kan få lov til at deltage i konstruktiv foretag-

somhed. Citat: Konsekvensen af manglende følelse af sig selv som i stand til at løse praktiske arbejdsopgaver er mindreværdsfølelse, der kompenseres ved apati eller aggressioner udtrykt symbolsk eller voldeligt.

Jeg skal ikke her trøtte med længere teoretiske udredninger, men vil henvise specielt interesserede til at læse kap. III afs. 3 til 6 hos Erikson.

Det er en overordentlig vigtig ting, at "Efterskolen" og lignende skoleformer kan lægge vægt på "Værkstedsarbejde" og andet praktisk arbejde. For en fagmand på området ville det måske ikke se ud af meget, hvis han besøgte et skoleværksted. Men fagmanden må selv have følt glæden ved at have udført et godt stykke arbejde, og hvad enten det så er en detalje i en tømmerkonstruktion, en cylinderforing eller "bare" en lysestage

til møster Emma, så kan glæden ved fremstillingen have været lige så stor, hvis man har levet med i arbejdet og ved, hvad det skal bruges til.

Undervisningen kan gribes an på mange måder. Sikkert utallige, men med udgangspunkt i de omtalte forhold skal nævnes, at tidligere tiders undervisning med "sav på kommando" metoden og 25 tvungne arbejder uden praktisk funktion, nok ikke er den bedste løsning, hvis de unge skal føle, at de fremstiller brugbare ting, der kan give dem lyst til yderligere at prøve kræfter, - og så er det jo ikke sagt, at de bare kan give op på halvvejen!

Ole Rasch

KRISTENDOMSKUNDSKAB OG - FORKYNDELSE

Et af de skolefag, der ofte giver anledning til debat er kristendomskundskab. Det diskuteres, om timetallet er rimeligt, om undervisningen er god nok, om faget overhovedet hører hjemme i en moderne, offentlig skole o.s.v.

På en skole som vores, der nævner KRISTENT FÆLLESSKAB i sin formålsformulering, får denne debat naturligt en anden karakter. Her er kristendomskundskab et selvfølgelig led i skolens undervisning.

Vi mener ikke, at mennesker har rimelig mulighed for at foretage et valg uden at kende begge (eller alle) de vilkår, der er at vælge imellem. Det gælder også i spørgsmålet om tro. Kun det menneske, der har sat sig grundigt ind i, hvad kristendommen er, kan vælge eller forkaste den uafhængigt af andres holdning til tro. Derfor kan man spørge, om ikke elever, der fritages for undervisning i faget på grund af forældrenes stilling til folkekirken, derved får mindre mulighed for selv at tage stilling til trosspørgsmål. (Denne "ret" til fritagelse giver vores skole ikke, da kristendomskundskab netop er et af de tilbud, man tager imod, når man tilmelder sig som elev)

Men hvorfor er viden og eventuelt stillingtagen til kristendommen egentlig værd at beskæftige sig med i dagens moderne Dan-

mark? Man siger, at flere og flere mennesker bliver rodløse i vort materialistiske samfund, hvor kun påstande, der kan bevises, har gyldighed. Vi mangler værdier, der er hævet over de materialistiske. Sådanne værdier kan kristendommen give. Dens ord om Guds vilje og magt til tilgivelse og om vores opgaver over for vor næste er en udfordring til en kold og materiel verden. Derfor er kristendommen måske mere aktuel nu end nogen sinde tidligere!

På den baggrund bliver kristendomskundskab ikke bare et fag, hvori man tilegner sig en viden, det kan også blive et fag, der måske får indflydelse på elevernes holdning til tilværelsen. Derfor taler vi på skolen ikke kun om undervisning, men også om forkyndelse. Vi vil nemlig gerne påvirke vore elever til at få øjnene op for kristne værdier. Ja, vi føler egentlig, at vi har pligt til det, fordi Jesus i sin missionsbefaling ikke kun gav os dåben, men også den opgave at lære alle om ham.

Materialistisk påvirkning møder vi alle dagligt i mange situationer, og vi er alle stærkt præget af den. Det kan derfor være vanskeligt at se, hvorledes en kristen forkyndelse kan måle sig hermed. Hertil er kun at sige, at det må vi have lov til at tro, at den kan.

Det store spørgsmål for os er nok mest, hvordan vi skal forsøge at løse missionsbefalingens krævende opgave. Her på skolen har eleverne to timer om ugen med kristendomskundskab. Disse timer bruges først og fremmest til at give eleverne en viden, som er nødvendig for at forstå bare lidt af kristendommens budskab. Her får vi f.eks. lejlighed til at tale om, hvem Gud er, og hvad Guds Ånd er. Man møder af og til en forestilling om Gud som en magtsyg mand, der sidder oven over skyerne med en stor kikkert, eller som planlæggeren af alle hændelser, både glædelige begivenheder og katastrofer. Disse forestillinger kan og vil vor tids unge naturligtvis ikke bygge en Gudstro på, og derfor fristes de til at forkaste Gud. Netop i sådan en situation kan det være af betydning at få eleverne til at forstå, at det måske er deres forestilling om Gud, der er forkert. På tilsvarende måde kan meget af Bibelens billedtale volde vanskeligheder, da vi i vort samfund ikke er så vant til at skulle "pakke meningen ud" af en beretning.

Ved siden af disse to skema-bundne timer har vi hver morgen og aften en kort andagt.

Vi tror på, at den har betydning, selv om mange elever ikke altid virker særlig interesserede. I hvert fald oplever vi somme tider, at elever giver udtryk for, at den har givet stof til eftertanke. Størst betydning får disse andagter måske, hvis der er blevet sagt noget, som på en eller anden måde har provokeret nogle elever til at tage emnet op til en samtale med færre deltagere. Her kan alene den opdagelse, at læreren mener det, hun siger - også når hun ikke står på talerstolen, være med til at skabe større interesse.

Sinna Jakobsen

ET DØGN PÅ OE

Udefra ser skoledage ud som perler på en snor, men giver man sig tid til at glædes over de små ting, ja så er ingen dage ens. De store ting husker man altid, men småtingene, de glæde smil, sorg og harme af middel grad, hvis disse værdifulde ting overses, vil dagligdagen blive triviell og kedelig - ellers!!

Vagten tiltrædes kl. 11.30, så om morgenen har man haft sengetøj m.m. under armen i skole. Man gennemlæser vagtrapporten fra dagen før, så snart man møder. Ingen alvorlig syge eller store problemer, det ser helt godt ud. Man nyder i særlig grad denne formiddag, da man endnu ikke skal springe efter alt muligt og især umuligt, vel vidende at til middag er freden forbi for et døgn. Det er nemlig vagthavende, der har det fulde ansvar, d.v.s. alle forespørgsler fra eleverne går til vagthavende.

Kl. 11.50 ringer det til middagsspising, nu ned i spisesalen for at se efter, at diverse bordformænd (7 stk.) får maden på bordet. I dag:

Hjerter m/kartofler og rosenkål
"Trampolinbudding" m/sauce.

- Husk ske i kartoflerne - ud fra spisesalen, du er ikke bordformænd, ja også selv om du, som du påstår, er skolens sødeste elev (ved middagstid "træder" man rundt i

pragteksemplarer af elever, alle kneb bruges for at komme ind før tiden) - ned fra det rullebord, det er til mad og ikke flagstænger med store fødder. Klokkeren ringer igen, døren åbnes, og man befinder sig pludselig som midt i en bikube. - Inger husk, hvis der er brev til mig, skal det ikke afleveres inde i spisesalen. Nå, han har nok en pige, som ellers ingen kender til. Han får posten afleveret diskret, mens han står og vasker op.

Der er nu pause til kl. 13.15, så tages

fat på undervisningen igen, om formiddagen har der været fire timers undervisning, hvoraf den ene om onsdagen er det ugentlige fællesmøde. En klasse har i første time haft arbejdskundskab, rengøring af fællesarealer, så alle nyder middagspausen. Det er så rart at gå på gangene, man møder så mange elever, de fleste er glade og der falder en hyggelig bemærkning i forbifarten. En lille ting, som er en daglig glæde.

Undervisningstimerne går hurtigt, inden man ved af det, er kl. 16.15, og da begynder lektietimen. En time som eleverne først ryster på hovedet af, men ret hurtigt bliver glade for. Da er der helt stille på skolen, ingen radio spiller, ingen elever på gangene, heller ikke toiletterne, alle sidder ved bordet og arbejder, i hvert tilfælde når en af de to vagthavende lærere kommer ind. Eleverne skal sidde ved bordet, da de ellers meget let "kommer til" at ligge og sove på sengen. Man må beundre elevernes hurtige reaktionsevne til at komme op af sengen, væk fra vinduet, få tygget det halve franskbrød af munden (der må heller ikke spises i lektietimen), eller krøllejernet gemt væk, idet vi kommer ind ad døren. Uheldigvis er vi ikke født i går og har reflekser, så som lige at mærke, om sengen er varm o.s.v. I det store og hele går det dog ret så udramatisk for sig, og de fleste arbejder godt og koncentreret.

Ind imellem de faste ting har man fløjet og faret. - Må jeg låne en wolleybold? - den

hentes på vagtstuen. Der er uddelt diverse piller, set på røde knopper, dryppet et øre, givet en ordentlig opsang til dem, der har kastet med vand, så drengegangen sejler. siddet og hyggesnakket lidt i opholdsstuen o.s.v.

Ved aftenspisningen er stemningen altid højere end til middag. Om onsdagen har vi kursusfag for alle fra kl.19-20.30, det gør aftenen noget opdelt. Efter kursusfag er der the, hvor man møder op med krus og tallerken. Det er enormt, hvor mange stykker brun kage, der glider ned, dertil the i krus så store som baljer. Her er hyggeligt - nogle synger, hvis det, de foretager sig, kan kaldes sådan, de sætter nye melodier til salmerne - andre spiller skak - atter andre sidder bare og snakker, men midt i det hele spiller den for vor tids unge uundværlige transistorradio.

Kl. 21.30 er der aftensang, og derefter går alle i gang med at rengøre deres areal. Da er det meget vigtigt, at vagthavende kontrollerer og helst roser et pænt stykke arbejde. Ved sengetid vågner alle op som ved et trylleslag. Åh, tænker man, hvorfor kan det ikke være omvendt, søvnige om aftenen og vågne om morgenen. For morgenen kan være slem, de fleste er svære at få vippet ud. Især drengene, der er mange, der næsten skal hives op, og ind imellem må man også med et snuptag henlægge en dyne til senere afhentning på vagtstuen, eller ringe kraftigt med en klokke over den sovendes

hoved. Begge dele virker fortræffeligt. Vagthavende sover forøvrigt på vagtstuen, der ligger midt imellem elevernes værelser, så hun/han hurtigt kan tilkaldes.

Næste dag ved ti-mødet, et lærermøde der holdes hver dag i tifikvarteret, redegøres for vagten, og problemer gennemdrøftes, så alle ved, hvad der eventuelt er grunden til, at en er ked af det. Vi arbejder efter systemet - en for alle og alle for en - en stor styrke for os som lærere.

Vagtrapporten for pågældende døgn lød:
Meget rolig middag.

Fandt adskillige servietter i vinduerne bag gardinerne.

Tiltagende uro sidst på eftermiddagen. Fik sat spil i gang efter aftensmad. Det vrimgede på "Broen" først på aftenen, alle hyggede sig.

Bodel ondt i maven, hendes mor ringede - besked via Mogens. Har ringet tilbage 18.40.

Søren 38.1 i aften.

Ulla besøg af to kammerater.

NB.Navnene er forandret.

J. & S.

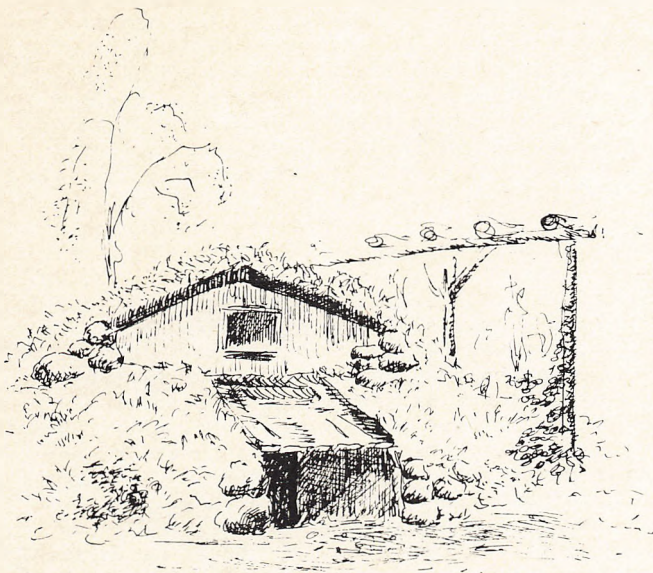
VAGTRAPPORT	Ref.	Dato 25/10
-------------	------	------------

ORD ALENE GØR DET IKKE

Det kan være så fristende af læse selvbiografier, for på den måde at få kendskab til andres privatliv, og undertiden egoisme. - Der kommer mange af den slags bøger i disse år, og årsagerne har været debatteret frem og tilbage i aviser og TV. - Tilbage står den hob af ord, der kan virke, som vil de tilsløre en handling, et savn eller en længsel. Vil udtrykke, hvad ikke formås at omsættes til handling, hvad der evt. skulle have været en handling, eller hvad der bliver til en handling.

Vort liv vil være uendeligt fattigt uden ord - det talte og det skrevne. Hvad der tales fra prædikestol, kateder, og indenfor familiens fire vægge. Hvad der læses, hvad der skrives, - under alle former er det med til at danne vor tid, sætte præg på vort samfund, - påvirke vor egen situation i så høj en grad, at vi ofte måske ikke helt forstår rækkevidden deraf. Sådant har det altid været. Historien er skabt af ord, af ordrer, der blev udført, og af svigefulde ord, der blev troet.

I ord ligger der en kulturarv, der skal føres videre. Vi bruger ikke helt de samme ord som vore bedsteforældre, når vi vil udtrykke noget; men ét står fast på trods af ords, af sprogets udvikling, de giver udtryk for sindelag og omtanke. Derfor er det ikke ligegyldigt, hvordan vi bruger vore ord, eller hvilke vi bruger.

Vort sprog indeholder ord, der kan bringe noget godt og frugtbart frem.

Dette er skrevet abstrakt, og det er oftest nemmest, så tilslører man så dejlig nemt kernen - det centrale. - I dette til-

fælde, i den forbindelse hvori dette skal skrives - er kernen, det centrale - en hverdag, hvor mange er sammen, hvor et liv skal leves, et liv, der kan komme til at præge både ældre og yngre - og hvor ord myldrer, hvor de bruges med omtanke, og hvor de slynges hensynsløst ud. Et sted, hvor ordene vælder een imøde, og hvor de allerede kan præge ens hverdag, endnu inden man har fået lejlighed til at bruge sine egne.

En pause kan ikke skade, en pause, der kan bruges til at tænke - tænke i ord - tænke på at omsætte nogle af disse ordkaskader til andre udtryksformer - for der er andre. Mange er måske blevet glemt, sådan går det ofte med de gode, gamle ting - de går i glemmebogen. - En handling uden ord, et skulderklap foruden ord, en brug af øjnene, der ofte taler mere sandt, end ord der formes.

Det var blot denne lille pause, som ikke skal virke forvirrende, men som i al uskyldighed er ment som et lille supplement, før vi går videre.

Det må være en kendsgerning, at der i vor tid, bruges mere tid på ord end nogensinde før. Alle vil "have ordet", det er en demokratisk ret, der er sivet ind allevegne. Det er vel også godt, men hvad, om derved noget blev forsømt, hvad om denne demokratiets livsnerve, dræbte noget andet, noget fundamentalt i den menneskelige natur.

I skolen tales der - ordene bruges, der er ikke begrænset taletid - så arbejdet med at forme selve ordene kan roligt ligge. -

Der er nogle, der bliver trætte, der er nogle, der har kræfter og behov for mere end dette vigtige, konstant at bruge ord.

Vor skoleform har utallige muligheder, men mange af disse muligheder kræver andet, og måske mere end ord. - "Arbejdets glæde" - "håndens arbejde" - fortærskede udtryk - men altid gode, har ikke ret meget med ord at gøre, men kan skabe en ligeså stor og ofte større tilfredshed, end den der gives, når man bruger "sin taletid" fuldt ud. - Fællesskabet i praktisk arbejde, ude som inde, opmuntret af et blik, et smil er mere ægte og levedygtigt, end meget der blev sagt. - Kammeratskabet, så vigtig en bestanddel af vor skoles leveform - hvor står det sin egentlige prøve - i ord - nej. Vore daglige opgaver, hvordan løser vi dem - ved at rømme dem op med ord - nej. - Vi er blevet for forfinede, hvis vi mener, at løsninger, vore private løsninger ligger i ordene, vi siger.

Nu være det ikke ment, at vi skal gå tavse og arbejdsomme, mættet af handlinger blandt hinanden. For på en skole skal ordene også bruges - den boglige viden er vigtig. Det talte ord - fortællingens og foredragets form er vigtig, men ord alene gør det ikke.

OE - AFTENER

Ifølge en efterhånden "gammel" tradition holder vi den anden onsdag hver måned, vinterhalvåret igennem, en offentlig aften på skolen. Disse aftener går under betegnelsen OE-aftener. Alle udefra er inviteret og desuden deltager elever og lærere. De fleste aftener er bygget op omkring et foredrag i foredrags-salen efterfulgt af kaffe, frit samvær og fælles diskussion i spisesalen. Emnerne skifter fra gang til gang og vi forsøger at gøre møderne så alsidige som muligt. I år har vi tilstræbt en fælles linie, idet vi har hentet vore talere fra forskellige kristne sammenhænge, for på den måde at få belyst forskellige former for kristent arbejde. Vi har således haft en præst i folkekirken, vi har haft besøg af Frelsens Hær og vi har haft en repræsentant fra Indre Mission. Det har, efter hvad vi selv synes, været positive aftener med godt udbytte til alle parter. I foråret 79 vil der blive afholdt yderligere tre aftener, som også læsere af dette årsskrift må føle sig inviteret til. I januar har vi måttet bryde traditionen og flytte til en torsdag af hensyn til aktørerne. Datoen bliver således torsdag d. 18. januar. Her får vi besøg af Ten Sing koret CHIM, som kommer fra København. Vi har tidligere haft besøg af CHIM og det blev til en festlig aften med sang og musik. Den følgende OE-aften bliver onsdag d. 7. februar, hvor landsdelssekretær Egon Andsbjerg Larsen

vil komme og fortælle om FDF/FPF. Sæsonen slutter onsdag d. 14. marts, hvor vi får Utenthal Niebler på besøg. Han er præst i den katolske kirke og hans emne er: fremtidens kristendom.

Bjarne

SEGREGATION/INTEGRATION

I den pædagogiske debat har det altid vrimlet med fremmedord, ord, der for folk uden for pædagogernes kredse, har været mere eller mindre forvirrende og uforståelige. Det kan just ikke siges at være til pædagogernes ros, at de anvender ord og begreber og taler et sprog, der er svært at forstå for manden m/k på gulvet, for det er jo netop så afgørende for skolens trivsel, at dens medarbejdere - pædagogerne - og skolens leverandører - forældrene - forstår hinanden, og hvem er nærmere til at bibringe denne forståelse end netop pædagogerne, der jo sidder med/i problemerne.

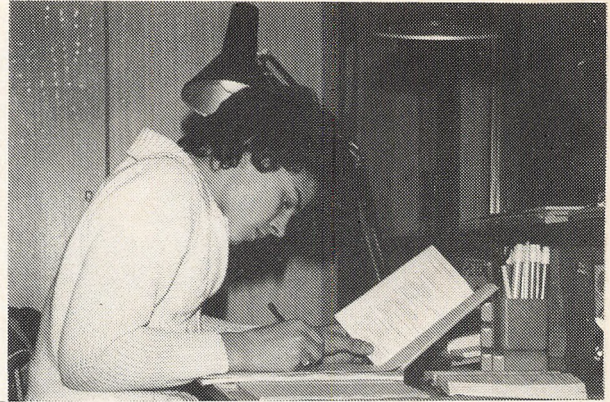
For at løse op for nogle af disse problemer vil jeg her kort gøre et forsøg på at forklare, hvad der ligger bag de dagsaktuelle begreber segregation og integration, når de bruges af pædagogen.

Langt tilbage i historien har undervisningen for samtlige elever i samme årgang - i landsbyskolerne endda for flere årgange - foregået samlet for hele klassen i samme lokale. Lærerens opgave bestod i at individualisere eller gruppere undervisningen så godt, omhyggeligt og pædagogisk, at samtlige elever fik det maksimale udbytte af den givne undervisning, d.v.s. at alle elever fik det udbytte af undervisningen, deres evner berettigede dem til.

Det er dog en uomtvistelig kendsgerning, at ikke alle elever modtog den undervis-

ning, som deres evner berettigede dem til, for det er nemlig en umulig opgave for en lærer at individualisere undervisningen for 20 - 30 elever. Hvem husker ikke fra sin skoletid fra 40'erne og længere tilbage, hvordan enkelte elever på hvert eneste klassetrin fik lov til at sidde bagest i klassen og passe sig selv. Vedkommende elever havde oftest haft en dårlig skolestart, var måske kommet for tidlig i skole, og da de ikke havde lært at læse og regne i 2.-3. kl., var det den almindelige opfattelse, at de var dumme og som sådan ikke kunne lære noget videre. Man havde indtryk af, at disse elever blev glemt af skolevæsenet og læreren, der dog ikke havde ret store muligheder, idet der hverken var stillet penge eller tid til rådighed for at hjælpe disse elever. Hvor mange voksne findes ikke i dag, der aldrig fik lært at læse, skrive og regne i skolen, mest fordi der ikke blev sat noget ind på at hjælpe dem.

Det, jeg her har beskrevet, er integreret undervisning i sin totale form, d.v.s. uden nogen skelen til siderne. Undervisningen foregår hovedsagelig som klasseundervisning, jvnf. ovenfor, og de elever, der har svært ved at modtage undervisning, kører uhjælpelig fast i dette system.

Jeg vil nu vende mig til det andet begreb fra indledningen, nemlig segregation, der ifølge min fremmedordbog betyder adskillelse. Mon ikke det er denne betydning, der har været medvirkende årsag til, at den nye skolelov og dens vise fædre har taget så kraftig afstand fra segregeret undervisning, men herom senere.

I 1930'erne begyndte man her i landet, først og fremmest i Kbhvn. og enkelte andre større byer, for alvor at interessere sig for, hvordan man bedst kunne hjælpe de elever, der havde svært ved at følge med i den givne undervisning. Det var fra første færd faget dansk, der havde pædagogernes bevågenhed, idet der i mange klasser sad elever, som hverken kunne læse eller skrive. Den

bedste måde man mente at kunne hjælpe disse elever på, var at tage dem ud af en del af dansktimerne - dog ikke for mange, så de socialt kom til at lide derved - og give dem ekstra hjælp i et lokale, hvor der kun var 4-6 elever ad gangen. Her blev der iværksat en decideret individuel undervisning, hvor hver enkelt elev blev undervist i det stof, der havde skabt problemer for netop ham eller hende. Man dyrkede især læse- og stavetræning.

Senere blev denne form for undervisning mere og mere udbredt over det meste af landet, men først i slutningen af 50'erne og begyndelsen af 60'erne blev særundervisning, som denne undervisningsform blev kaldt i starten, almindelig i de fleste skoler. Skolepsykologer og lærere gjorde et kæmpearbejde for at få særundervisningen op at stå; eleverne skulle motiveres, forældrene skulle mange gange overbejvises om, at særundervisning var et tilbud, som deres barn nok ville nyde godt af, og der var kolleger, især ældre, der skulle have forklaret de nye idéer, som lå bag denne undervisning.

Da man først var kommet i gang med særundervisning i dansk, og det havde vist sig, at denne undervisning i det store og hele var en succes, blev man også fra regnelærernes side interesseret i at give de elever, der havde svære vanskeligheder i faget, hjælp i særundervisningslokalet.

Der blev uddannet lærere til at tage sig af denne specielle undervisning, og der

blev i det hele taget ofret penge på foretagendet. Efterhånden var ordet særundervisning kommet i miskredit, og man fandt et mere passende i ordet specialundervisning, men undervisningen foregik stadig på samme måde, d.v.s. i et specielt lokale, hvortil eleverne hovedsagelig kom fra dansk-og regnetimerne.

I slutningen af 60'erne begyndte der at blæse nye vinde i det politiske liv. Vi skulle allesammen nyde de samme goder fra samfundet, ja, vi skulle gøres så lige som vel overhovedet muligt. Det smittede hurtigt skoleverdenen, og en af de ting, der

skar mange i øjnene, var, at man i skolen diskriminerede nogle elever ved at tage dem ud af klassen og give dem undervisning i et andet lokale. Disse elever skulle selvfølgelig blive i klassen, sagde man, og den specielle undervisning, der skulle gives disse elever, skulle de have i klassen. Da alle jo var klare over, at en lærer ikke kunne overkomme denne specielle undervisning alene, blev man hurtig enige om, at der skulle sættes en ekstra lærer, støttelærer, ind for at forestå denne undervisning.

Man har altså vendt sig fra den segregerede undervisning og tilbage til den integrerede, som jeg beskrev i begyndelsen af artiklen. Man vender dog ikke tilbage til det gamle, idet arbejdsbetingelserne er helt anderledes, mest på grund af støttelærerfunktionen, men vi skal i denne forbindelse ikke glemme en helt ny dimension, der er dukket op i de allersæneste år. Alle

skal jo helst integreres i skolen, og det medfører, at multihandicappede, elever fra Åndssvageforsorgen m.m. skal i den offentlige skole, og jeg må sige, at jeg meget spændt følger de forsøg, der er i gang rundt omkring i landet.

Selv om der findes mange, politikere såvel som skolefolk, der absolut mener, at vi helt skal forlade den gamle form for specialundervisning og gå over til støtteundervisning på klassen, så er jeg ikke sikker på, at de har fundet de vises sten. Givet er, at en del elever lider urimelig hårdt ved at skulle forlade klassen - kammeraterne - for at modtage specialundervisning. De fremskridt, de forhåbentlig rent fagligt gør, kan vel tænkes at koste dyrt socialt, forstået på den måde, at de kan få sværere ved at begå sig i en større gruppe, fordi de så mange gange har oplevet at lide nederlag i sådan en, mens alle "sejrene" vindes i den lille gruppe - specialundervisningsholdet på 4-6 elever. Det er efter min opfattelse ligeså givet, at der er mange elever, der er så ukoncentrerede og forstyrrende i klassen, at både de, klassekammeraterne og læreren(ne), er bedre tjent med, at de fortsat får specialundervisning uden for klassen.

Konklusionen må altså blive, at fremtidens undervisning skal både være integreret og segregeret.

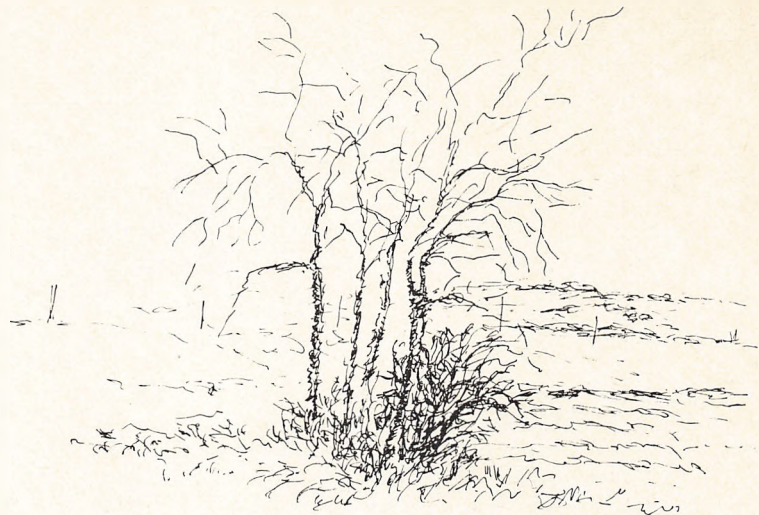
set udefra

Kære gode venner og læsere af årsskriftet.

Nu da vi skal i gang med dette årsskrift, føler jeg mig sat lidt uden for, da jeg er borte fra den skolemæssige sammenhæng, fordi jeg i mindst to måneder ligger på hospitalet. Men alligevel hører jeg gennem min kære mand som trofast besøger mig, hver dag nyt fra skolen, så jeg vover, alligevel at sætte en lille artikel i årsskriftet.

Det er første gang, at jeg er borte i så lang tid fra mit daglige arbejde, og jeg har slet ikke føling med, hvordan det går med mine klasser. Heldigvis fik jeg lov til at opleve syv uger med det nye elevhold (hvor jeg dog gik med lidt virus i kroppen i de fire uger eller måske rettere min sygdom var på vej, og derfor var jeg ikke på højde med mig selv). Den ene uge var den vidunderskønne lejrskoletur på Sletten ved Himelbjergets fod, og der oplevede vi den glæde, at kammeratskabet i høj grad blev styrket, samt lærer-elev forholdet blev forbedret til det fortrolige og tillidsfulde.

Men nok om fortiden, nu er det nutiden, det gælder. I vil måske tænke, at nu ligger fru Mikkelsen der på sygehuset og er utålmodig over sin sygdom. Men sådan er det slet ikke, for jeg tror, at Gud har en mening med dette også. Vi kan nok bedre se Guds tanker bagfra om nogen tid.

Jeg har haft den store glæde, at vores enestående lærerråd har delt mine opgaver, såvel katetertimer som jobs, imellem sig, så jeg udelukkende behøver at koncentrere mig, om at blive rask.

Med mit helbred skrider det planmæssigt fremad, og jeg har fået lovning på at jeg må være hjemme i julen, om jeg så skal en tur herud efter nytår vil tiden vise. Men så lang tids sygdom kan nok få tankerne ind i andre baner end dem i har, alle i raske, der med travlhed iler afsted for at nå alle dagens praktiske gøremål. Jeg kan mindes, at min hverdag af og til ikke levede mig tid til dagens stille stunder, og det giver i længden uro i sindet.

Det kan vel ikke undre nogen, at jeg har spurgt, hvorfor netop jeg skulle rammes af sygdom? Og alle I syge, både kroniske og langvarige, vil måske stille Gud det samme spørgsmål. Men ved nærmere eftertanke ved vi jo nok, at vi må sættes ud af spillet fra vores travle hverdag nu og da, for at få hold på vore egne tanker, i forhold til Guds vældige freds- og frelsestanke med os. Vi må besinde os på, hvorfor vi er sat her på jorden, og lytte til Guds mening med vort liv. Disse tanker må komme i ro og stilhed gennem længere tid, og for alle mine syge medbrødre og søstre vil jeg håbe, at I må få et fredfyldt sind, i taknemmelighed til Gud, fordi han giver os sådanne stunder til besindelse.

Inge Mikkelsen

NOGET OM "DEN UBRUGELIGE" UNGDOM

Lad dette være et forsøg på at belyse noget af problematikken omkring ungdomsarbejdsløsheden. Det er selvfølgelig umuligt, at give andet end et rids på den smule plads, der er til rådighed her. Men interesserede vil kunne finde litteratur til uddybning af emnet.

Jeg vil begynde med at fortælle en lille historie frit efter Nils Christie fra hans bog "Hvis skolen ikke fantes". Nils Christie er norsk sociolog og forfatter.

Det er en beretning om en norsk fiskerhustru fra et sted i Nordnorge. Forsåvidt er det en beretning om succes. Fiskeren var og er en god fisker og han fiskede sig til stor rigdom og dermed stor båd. Det betød, at han ikke længere behøvede at bo yderst ved havgabet men fik råd til at flytte ind i et godt moderne hus i en god lille by.

Så langt var alt idyl - og det er det fortsat. Pointen indskrænker sig til en påstand om, at det blev en mere anstrengt idyl. I huset ved havgabet fandtes der ikke noget oliefy, det gjorde ikke noget, for fiskerhus-truen havde tre dejlige drenge, som løb stranden rundt for at samle brænde og som huggede og stablede det og som bar det ind og fyrede i ovnene. Den mest fingernemme fyldte olie

på lamperne, den stærkeste hentede vand fra brønden og skuffede vejen til udhuset, og alle skaffede de fisk til gryderne. Hvis alt arbejdet var gjort og der stadig var flere kræfter tilbage, så var der jo altid et hav af kartofler, der skulle renses eller garn, der skulle bødes.

Så flyttede de da til byen med rindende vand og varme fra oliefyret og elektrisk lys og desuden kartofler, der blev købt ind i småportioner i den nærmeste butik, for der var nemlig ikke så meget lagerplads i det nye hus. De velsignede børn blev for fiskerhus-truen - som for os- ubrugelige, for det allerreste af det de var brugelige til ude ved havgabet, var der ikke længere brug for i den moderne tilværelse.

Denne lille historie kan føres over i en betragtning om at børn, unge, handicappede og ufaglært arbejdskraft har mange fællestræk i et moderne industrisamfund af vores type. Alt det de kan gøre, kan andre gøre bedre og frem for alt billigere.

Vi har efterhånden en samfundsorden, hvor det var bedst at folk blev født som voksne. Og for at bøde på det har vi altså gjort nogle af os til teenagere.

Gruppen af unge arbejdsløse regnes normalt som gruppen af unge mennesker i alderen 16-24 år. Nu er det jo ikke kun unge mennesker

der er ramt af arbejdsløsheden, men ifølge arbejdsdirektoratets statistikker viser det sig, at ungdomsgruppen som kun udgør en femtedel af den samlede arbejdsstyrke må bære næsten en trediedel af den samlede arbejdsløshed.

Den samlede arbejdsløshed er som bekendt ikke noget specielt for vores land og den skyldes jo den økonomiske krise, som er et internationalt problem. Desuden er der sket en enorm teknologisk udvikling og det er måske især denne udvikling, som samtidig medfører en høj grad af specialisering til forskellige jobs, der gør, at de unge er mere udsat end andre.

Det centrale udvalg vedrørende ungdomsarbejdsløsheden siger at de unge har sværere ved at få arbejde fordi:

- a) det er dem der medfører de største ansættelsesomkostninger (de skal f.eks. læres op), og
- b) de sidst ansatte normalt er de første som fyres, når virksomheder må indskrænke, ,samt
- c) der ofte ved afskedigelser tages hensyn til arbejdernes forsørgerbyrder, sådan at den, der har familie fyres senere end, den, som er alene.

Nu er det jo ikke tilfældigt, hvilke unge der rammes af arbejdsløshed. Af tal fra Danmarks statistik, viser det sig, at 22,7% af de u-faglærte unge som havde forladt skolen efter 7. klasse eller 8. klasse var arbejdsløse, 11,7% af de faglærte og 10,6% af dem med længere uddannelser.

Når vi får at vide, at der er flest unge arbejdsløse blandt dem med den korteste skoleuddannelse og ringeste efteruddannelse, må vi sætte det i forbindelse med den oplysning, at der er en direkte sammenhæng mellem deres lave sociale status og den kendsgerning at de tidligt afbrød deres skolegang. Det vil si-ge, at man er mere tilbøjelig til at gå tidligt ud af skolen, hvis ens far betragtes som en af dem, der er nederst på samfundets rangstige. Og hvis man går tidligt ud af skolen, er man mere tilbøjelig til at blive arbejdsløs.

Når nogle grupper af unge forlader skolen tidligere end andre, hænger det nok sammen med den måde vi laver skole på.

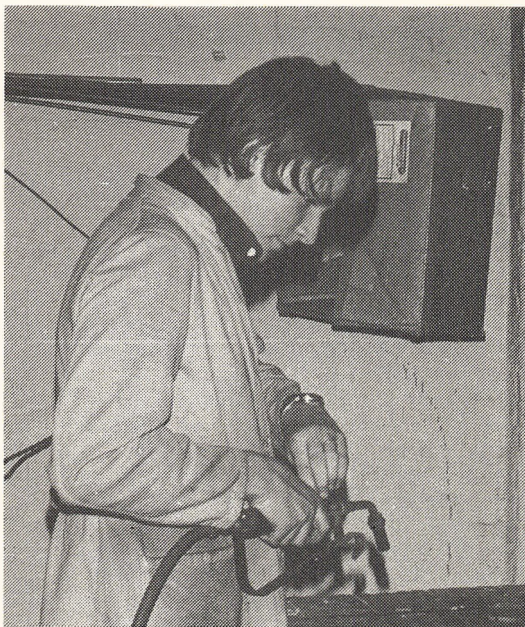
Niels Enevoldsen, som er konsulent i LO? sagde i et foredrag i 1976 bl.a. følgende om restgrupperne og arbejdsmarkedet: (i parentes bemærket, menes der, med det uheldige og grimme ord restgruppe, den gruppe af befolkningen der efter den almindelige skolegang ikke får nogen yderligere uddannelse, som giver erhvervskompetence.)

"Der kunne måske også fremdrages en række eksempler på, hvordan indholdet i de enkelte (skole) fag bliver mere abstrakt og dermed sværere at forstå for børn, som derhjemme fra er

vant til at tænke mere praktisk end abstrakt. Det, jeg gerne vil sige er, at det er de børn, som kommer fra et "praktisk" miljø - nemlig arbejderbørnene - der bliver tabt i dette system. De lever ikke op til skolens og lærernes forventninger om teoretisk kunnen og pådrager sig derfor en række uddannelsesmæssige nederlag, hvilket igen bevirker, at det er en gruppe, SOM SENERE ER SVÆR AT MOTIVERE FOR UDDANNELSE selv i voksenalderen, hvilket er noget, som vi ikke alene kender til fra rekrutteringen til fritidsundervisningen, men også til fagbevægelsens interne uddannelser, altså tillidsmandsuddannelsen. Dermed er ringen sluttet, taberens børn har gode muligheder for også at blive tabere."

Der er altså meget, der tyder på, at hvis man ikke giver mulighed for at praktisk arbejde får en betydelig større indflydelse end det har haft de senere år, vil den uheldige udvikling med de mange tabere fortsætte.

Der er da også rundt omkring i landet taget forskellige initiativer, hvor praktisk arbejde kombineres med undervisning. Blandt disse kan nævnes Koføeds Træningsskole, der hører til under arbejdsministeriet. Skolens klientel er hårdt belastede mennesker, mange af dem er kriminelle og venter på at komme ind og afsone straf. Skolen driver landbrug og der er smedeværksted og forskellige andre produktionsvirksomheder på skolen. Der er forholdsvis lave driftsudgifter, fordi skolen kører som en virksomhed, der tjener penge ind.

Til slut vil jeg nævne, at mange højskoler og efterskoler efterhånden indfører mere og mere praktisk arbejde som en naturlig del af dagligdagen i erkendelse af at et menneske udover at have et hovede også har to hænder.

W.H.

lejrskole sletten 78

Det hele begyndte i februar måned under planlægning af næste skoleår. Samtalen kom til at dreje sig om fællesskab, om hvordan vi bedst kunne skabe grobund for det fællesskab mellem lærer og elev, der skal til for at skabe et sundt og godt arbejdsklima, og gøre efterskolen til mere end en folkeskole med natlogi. Efterhånden mundede debatten ud i nogle konkrete tanker og ideer, at det ville være passende, at skabe et "pædagogisk frikvarter" midt i september måned. På dette tidspunkt måtte vi anse indkøringsperioden for overstået, og fandt at det måtte være på tide, at lade eleverne opleve læreren som mere og andet end administrator, igangsætter, diktator, politibetjent eller en af alle de andre roller, som er nødvendige i opstarten af et skoleår.

Ved at analysere tidligere års forløb og erfaringer, enedes vi om, at målsætningen for perioden skulle være, at alle (elever såvel som lærere) skulle anbringes i en række situationer, hvor der ingen instruktører, specialister, lærere eller faciliteter fandtes, for så sammen at finde vej fremad, overvinde vanskeligheder, gøre erfaringer gennem fejltagelser, og glædes over hvert fremskridt.

Det stod hurtigt klart, at skulle et sådant projekt kunne realiseres, måtte vi bort fra de vante omgivelser, ud i noget helt andet, ud hvor omgivelserne satte krav til den enkelte om at afgive sin suverænitæt til fordel for

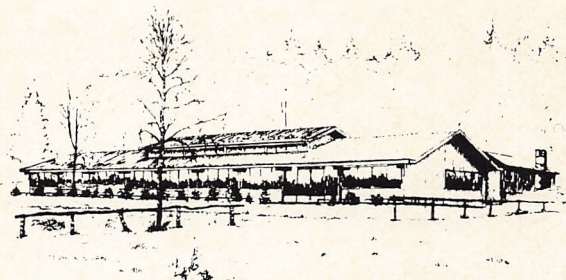
helheden, hvor hidtil ukendte evner hos den enkelte kunne skabe accept, venskab og ny forståelse. Valget faldt på FDF/FPF's Førertræningscenter "SLETTEN2 ved Himmelbjergets fod. Her var så gode bygningsfaciliteter, at vi kunne flytte hele skolen med køkken og personale over i 4 dage. Der var over 100 tdr. land skov og mark + alt det vand vi kunne ønske i Julsøen.

Opgaverne lod vi eleverne vælge imellem, de skulle fylde alle dagtimerne i hele perioden, og blev til:

Naturgruppe	Skydegruppe
Fotogruppe	Sejladsgruppe
Pionergruppe	Egnsvandring
Musikgruppe.	

Og så fik vi fravlt, for tiden nærmede sig til projektet skulle løbe af stablen, og utallige spørgsmål rejste sig. Hvad kan vi få brug for? Hvor skaffer vi dette og hint? Efterhånden som vi beregnede og fremskaffede tingene voksede bunken af de mærkeligste effekter, gamle knallertslanger, konservesdåser, papir, sakse, økser, hakker, spader og tovværk. Opfindsomheden og kravene syntes uden ende, 6 optinistjoller, 4 flipperjoller og 2 Mayfare joller redningsveste, salonerifler med kikkert sigte, flitsbuer, krav til mørkekammer og udstyr til beatorkester, forstærkere og guitarer. Hertil kom forplejningen m. sækkevis af havregryn og kartofler, en bilfuld kød og letfordærlige varer. Shoppen skal med, den kan vi ikke undvære. De der stod for pakningen blev gråhårede, for de havde kun den plads der blev til overs i bussernes bagagerum, når elevernes private grej var læsset. Et par privatvogne gjorde dog underværker og blev sendt af sted, topløssede. Endelig mandag d. 25. sep. kl. 10 rullede to busser, proppet til randen med en jævn blanding af elever, lærere, bagage, madvarer og grej ud af skolens indkørsel, med kursen mod Odden. Via Æbeltoft (hvor vi måtte pakke om for at få plads til at sidde ned alle) gik turen over Århus, Gl. Ry til Sletten, hvor busserne måtte kravle af smalle skovstier, der var opblødt af utallige regnbyger, for endelig at rulle velbeholdne ind på en af Danmarks skønneste pletter, et stort åbent græsareal, midt i en skov, men med udsyn til Himmelbjerget, og ud over Julsø.

Og indflytningen kunne begynde, al bagage og grej skulle i læ, for det trak op til regn. Drengene blev dirigeret til en nærliggende gård, hvor de blev indlogeret i luksus. Der var kun lo min. gang derop, og det gik fint i dagslys, så de var store på det, da de aflagde beretning til pigerne. Men storheden forsvandt, da de om aftenen skulle den samme vej, gennem en bælgmørk skov uden lygter. Men det var jo en del af udfordringen og situationen klarede de selv, ved at udspænde et tov mellem de to lejre. Og så gik man igang. Størst var problemerne i pionergruppen, der skulle have bygget bivuk inden aften, hvis de ville have tag over hovedet. Regnen begyndte så småt at sile ned, så gummi-støvler og regntøj kom frem, og de mærkeligste åbenbaringer viste sig i påklædninger, som vakte stor jubel, og som spændte fra engangs plastik-regnfrakker til perfekt olietøj og sydvest.

Overalt begyndte der at ske noget, og det store spørgsmål lød ustandselig: "Hvor kan jeg finde dette og hint?" Og svaret lød ofte: "Det har vi ikke med - find på noget andet", og det gjorde man så. I sejlladsgruppen havde man travlt med at gennemgå påklædning, ekstratøj og håndklæder, for alle skulle helgarderes, da sejladsen foregik ca. 5 km. fra lejren og man regnede med, at et par stykker kunne blive meget våde, idet kun ganske enkelte havde sejlet med sejlbåde tidligere. Denne første lidt forvirrende men spændende dag afsluttedes med en festlig aftensamling (dog uden bål, idet pionererne havde lånt brændet) hvor musikquitz, lejravis og aftenernes gyser præsenteredes, som faste

programpunkter for resten af lejren. Endelig kunne man så trøtte og udasede, men glade og godttilfredse gå til ro, nok en luksus for nogle, andre mere almindeligt og endelig nogle ude i den kolde sidende regn.

Næste morgen vågnede vi op til en udfordrende dag, hvor opgaverne skulle løses, på trods af regn og kulde, som dog endelig ret beset passede meget godt på vores målsætning, den fælles udfordring. Efter som dagen skred frem viste det sig, at det hele, i alle grupper, afvikledes på en sådan måde, at vi var godt på vej mod opfyldelsen af vor målsætning. Overalt afprøvedes evner, ideer fingersnilde og styrke. Kravet om udholdenhed og gåpåmod var der ustandselig, og selv en kæntring, med påfølgende bad, var ingen undskyldning for ikke at tage ud og demostere, at den fejl gjorde man ikke mere. Overalt voksede humøret, og fælles oplevelse, skabte

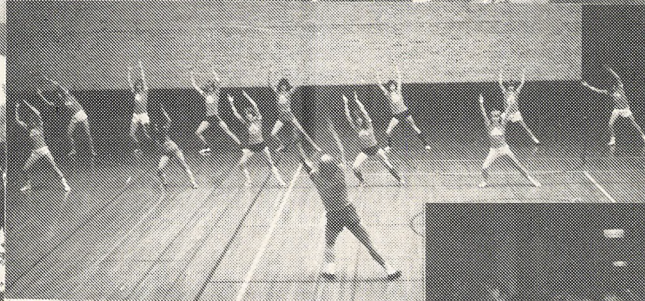
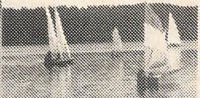
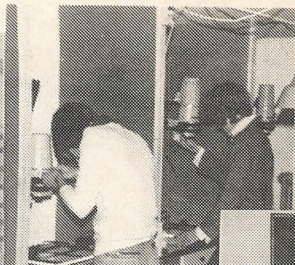
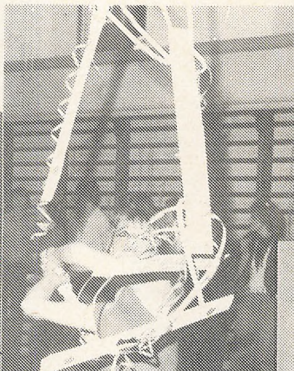
fælles glæde og bragte hinanden nærmere, så vi ved slutningen af perioden kunne fastslå, at det var ærgerligt, at vi ikke havde mere tid.

Men et gammelt ordsprog siger, at man skal holde medens legen er god, og det gjorde vi så. Efter hjemkomsten var det så op til alle, at udnytte de erfaringer vi havde fået om hinanden, at bygge på det kendskab vi havde fået til hinandens evner og reaktioner i den

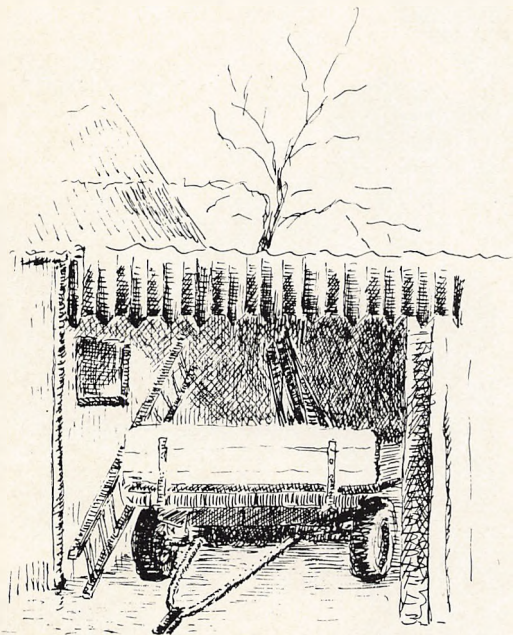

kommende hverdag, med dens pædagogiske situationer, som jo er det egentlige og væsentlige i skolen. Vi havde i dette "pædagogiske fri-kvarter" fået et godt stykke værktøj til videre udbygning af fællesskabet os alle imellem, og så er det op til os alle at udnytte det. Med en vurdering af, om det er lykkedes, må vi vente men vi kan fastslå, at det nok ikke er sidste gang vi forsøger os på noget lignende.

Jørgen Mikkelsen

Det gjorde et dybt indtryk på os alle, da vi i slutningen af sommerferien modtog meddelelsen om Thereses død.

Vi havde lært Therese at kende som en glad og positiv pige, der på trods af sin sygdom altid var aktiv og initiativrig. Hun var en af de elever, der var med til at skabe den atmosfære af åbenhed og fortrolighed, der er nødvendig for at dagligdagen på en efterskole skal blive vellykket.

Fre være hendes minde.

KLIP

FRA KALENDEREN

5.1.

Skolen starter

11.1.

OE-aften med Keep Singing

18.1.

Fødselsdagsfest

30.1.

C + D klassetur

1.2.

A + B klassetur

6.2.

Fastelavnsfest

8.2.

OE-aften med Inge Mikkelsen

13.2.-25.2.

Erhvervspraktik

2.3.

Bestyrelsesmøde

8.3.

Teatertur

13.3.-15.3.

Terminsprøver

4.5.

Forældremøde m. A, B og C

5.4.

Forældremøde m. D og E

24.4.-28.4.

Skriftlig eksamen

20.4.

Besøg af Kalundborg Y's men

2.5.

Fødselsdagsfest

17.5.

C + D klassetur

20.5.

E klassetur

24.5.

Sportsdag Haslev

31.5.

A+ B klassetur

4.6.

Elevstævne

10.6.

Fællestur til Kullen

14.6.
Afslutning på hold 77/78

17.6.
Personaleudflugt

16.8.
Bestyrelses-personalefest

20.8.
Start på hold 78/79

26.8.
Orienteringstur i Odsherred

28.8., 29.8. og 31.8.
FDF førerskole

7.9.
Erhard Riis

21.9.
Bestyrelsesmøde

22.9.
Teatertur

25.9.-28.9.
Lejrskole på Sletten

11.10.
OE-aften med Holger Hansen

13.10.
Forældremøde

28.10.
Repræsentantskabsmøde

8.11.
OE-aften med Frelsens Hær

23.11.
Fødselsdagsfest

27.11.
Pædagogisk dag i Haslev

28.11.-29.11.
Terminsprøver

30.11.
Teatertur

10.12.
Forældremøde

12.12.
OE-aften med Stefan Ottesen

20.12.
Juleafslutning

NAVNE PÅ OE 1978

FORRETNINGSUDVALG:

Gdr. Jens Juel Petersen
Viceinspkt. Mogens Albeck
Tømrerm. Einer Kamstrup-Jørgensen

BESTYRELSE:

Gdr. Jens Juel Petersen, Tersløse. (formand)
Viceinspektør Mogens Albeck, Tersløse. (næst-
køkkenchef Jørgen Andersen, Østed. formand)
Forstander Søgaard-Jacobsen, Asnæs.
Tømrermester Einer Kamstrup-Jørgensen, Ishøj.
Gdr. Harry Rasmussen, Høed.
Tømrer Bent Lollike, Holbæk.
Sekretær Ole Steenvinkel, Rude Eskildstrup.

MEDARBEJDERE:

Jørgen Mikkelsen, forstander
Inge Mikkelsen, lærer
Poul Erik Nielsen, lærer
Willy Helbo, lærer
Bjarne Jensen, lærer
Anne Standrup, lærer
Sinna Jakobsen, lærer
Ole Rasch, lærer
Aslakur á Steig, lærer
Inger á Steig, lærer
Ingrid Sørensen, lærer
Lise Kure, lærer
Gunhild Lang Nielsen, sekretær
Lise Andersen, sekretær
Kjeld Jensen, hustømrer
Tage Jensen, pedel
Kaj Jensen, altnuligmand

